Місячний Економічний Моніторинг України

№8 (142), серпень 2012 року

Резюме

Тема місяця: Вимоги щодо частки біоетанолу в бензині

Політика: Відповідно до звіту Freedom house демократія в Україні зменшилась.

Реальний сектор: Промислове виробництво скоротилось на 1,4% дпр частково через зменшення кількості робочих днів.

Галузеві новини: Газпром надав фінансування Нафтогазу для закупівлі газу.

Зовнішній сектор: В червні дефіцит поточного рахунку становив 1,0 млрд дол. США, а рахунок операцій з капіталом та фінансових операцій був зведений з дефіцитом у 0,5 млрд дол. США.

Фіскальна політика: Через нові зміни до Податкового кодексу Міністерство фінансів консолідує відповідальність за формування політики в сфері оподаткування.

Соціальна політика: Власні доходи Пенсійного фонду збільшились на 14,9% дпр в першій половині 2012 року і дозволили уряду зменшити трансфер на фінансування пенсій.

Ринок праці: Заробітні плати в приватному секторі впали в червні через менший відпрацьований час.

Монетарна політика: В липні ІСЦ знизився на 0,2% дпр, оскільки ціни на продукти харчування зменшились на 3,0% дпр.

Фінансові ринки: .В липні Україна розмістила випуск єврооблігацій на 2 млрд дол. США.

Тема місяця: Вимоги щодо частки біоетанолу у бензині

БІОПАЛИВНА ПОЛІТИКА, ТЕХНІЧНІ ОБМЕЖЕННЯ ТА ЕКОНОМІЧНІ ВИТРАТИ

Юлія Огаренко

У липні Президент підписав Закон щодо внесення змін до кількох законодавчих актів стосовно виробництва та використання біопалива. Закон запроваджує вимоги щодо частки біоетанолу в бензинах моторних, що виробляють або реалізують в Україні. Починаючи з 2013 року, рекомендований вміст біоетанолу в паливі має бути 5%. Ця вимога буде обов'язковою з 2014 року і зросте до 7% з 2016 року. У Законі також зазначено, що Кабінет Міністрів затверджує перелік підприємств, які можуть виробляти сумішеве паливо.

Урядовці стверджують, що встановлення обов'язкових вимог щодо вмісту біопалива стимулюватиме розвиток внутрішнього біопаливного ринку, знизить імпорт нафтопродуктів та збільшить енергетичну безпеку.

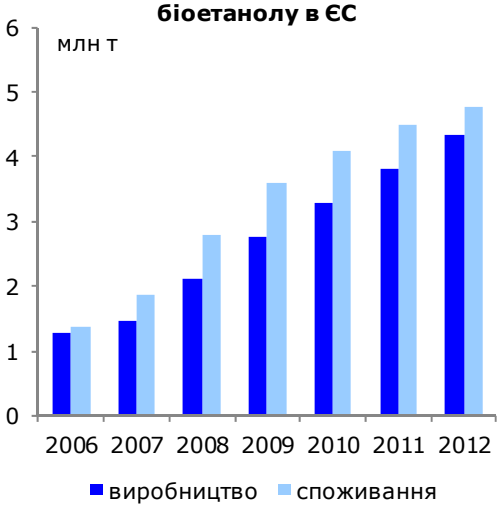
У 2011 році за оцінкою Консультативної групи А95 споживання бензину в Україні становило 4,13 млн тонн. За сучасного рівня споживання бензину, Україні буде необхідно 0,21 млн тонн біоетанолу для досягнення цільового показника вмісту біоетанолу в бензині у 5% та 0,29 млн тонн для досягнення показника 7%. Ці цифри будуть ще вищими по мірі зростання попиту на бензин протягом наступних 3-4 років. Відповідно до дослідження Національної академії наук України у 2011 році в Україні було вироблено приблизно 14000 тонн біоетанолу. Це означає, що для досягнення показника 5%, виробництво біоетанолу потрібно збільшити у 20 разів протягом наступних двох років. Водночас

виробничі потужності спиртових заводів недовантажені на 60%. Вони потенційно можуть бути використані для виробництва біоетанолу. Відповідно до інформації Міністерства аграрної політики "Укрспирт" наразі розробляє план для переорієнтації незадіяних виробничих потужностей для виробництва біоетанолу. Цих потужностей має бути цілком достатньо, щоб повністю задовольнити попит на біоетанол. Таким чином, ймовірно, що "Укрспирт" стане головним виробником біоетанолу, якщо реструктуризація відбудеться достатньо швидко.

У пояснювальній записці зазначається, що 10% вміст етанолу у бензині є абсолютно сумісним з компонентами паливної системи. Однак існують відмінні думки стосовно безпечної частки вмісту етанолу. Тому є необхідною ретельна оцінка, особливо зважаючи на те, що велика кількість машин в Україні є старими. Потрібно здійснити детальний аналіз технічної спроможності автопарку України та можливості повного переходу на сумішеве біопаливо перш ніж запроваджувати вимогливі цілі щодо вмісту біокомпонентів у паливі.

З економічної точки зору, вимоги щодо використання сумішевого палива є фактично субсидією для виробників біоетанолу за рахунок кінцевих споживачів. Така політика призведе до зростання цін на бензин. Таким чином, водії будуть змушені платити більше, щоб заправити машину. Для попередження зростання цін уряд може запровадити субсидії для виробників сумішевого палива, як це відбувається в ЄС, що матиме додаткове навантаження на Державний бюджет. В іншому випадку уряд може запровадити заходи для забезпечення дешевого цукрового буряка та/або кукурудзи у достатній кількості для виробництва біоетанолу. Таким чином, уряд або розширить наявні субсидії, щоб збільшити виробництво цукрового буряку, або запровадить торговельні обмеження для кукурудзи. Обидва рішення є суттєво економічно неефективні. Крім того, досвід ЄС свідчить про те, що субсидування біопаливного сектору є неефективним рішенням для зниження викидів парникових газів (ПГ) та підвищення енергетичної безпеки.

Виробництво та споживання біоетанолу в ЄС



Джерело; USDA FAS

Ринок біопалива ЄС стрімко зріс за останнє десятиріччя. Виробництво біоетанолу, наприклад, досягло 2,8 млн тонн у 2009 році та за прогнозами зросте до 4,4 млн тонн у 2012 році. Це, передусім, можна пояснити зростанням цін на нафту та сприятливими законодавчими умовами. Європейська Комісія схвалила низку директив, що запровадили різноманітні схеми підтримки для виробництва та використання біопалива, оскільки біопаливо вважалося одним з рішень для подолання проблеми зміни клімату та досягнення енергетичної незалежності. Зокрема, Директива з відновлювальних джерел енергії (2009/28/ЕС) встановлює спільний для ЄС цільовий показник з використання відновлювальних джерел (передусім, біопалива) у транспорті на рівні 10% до 2020 року. Однак, лише біопалива, які відповідають певним критеріям сталості, зараховуються до виконання національних цілей та отримуватимуть державну підтримку. Хоча вимоги щодо зниження викидів парникових газів та обмеження щодо зміни землекористування допомагають зменшити негативні соціальні та екологічні наслідки від виробництва біопалива, деякі ризики, такі як непрямі зміни землекористування, залишаються невирішеними. Крім того, підтримка виробництва біопалива є часто більш дорогою альтернативою для досягнення одних і тих самих цілей.

Підтримка біопалива коштує ЄС досить дорого, хоча пільги щодо сплати акцизного податку суттєво знизили, а субсидії на вирощування культур взагалі скасували. За оцінкою Global Subsidies Initiative у 2008 році субсидії досягли 0,24 євро та 0,22 євро за літр біоетанолу та біодизелю, відповідно. Якщо перерахувати вартість субсидій у євро за тонну CO2-екв. скорочення викидів, така підтримка є вищою на 5 - 21 разів (залежно від сировини) за ціну CO2-екв. скорочення викидів на Європейській кліматичній біржі (European Climate Exchange). Тому, біопаливна політика ЄС не може бути виправдана цілями з попередження зміни клімату. Більше того, нещодавні дослідження свідчать, що виробництво біопалива фактично призводить до загального зростання викидів ПГ якщо повною мірою врахувати викиди від вирубування лісів та інших змін землекористування, спричинених поширенням біопаливних культур. Саме тому багато наукових інституцій та громадських організацій, включаючи Міжнародний інститут для сталого розвитку, ActionAid, Friends of the Earth, та ін. закликають Європейську Комісію переглянути свою біопаливну політику та припинити всі субсидії для традиційних біопалив.

Підсумовуючи, українському уряду варто переглянути свою біопаливну політику та відхилити вимоги щодо обов'язкового вмісту біоетанолу у бензині, оскільки така політика не є економічно ефективним варіантом для вирішення проблеми з енергетичною безпекою та зниження викидів парникових газів. Натомість, необхідно запровадити стимули для зниження споживання енергоносіїв у транспортному секторі та підтримувати дослідницькі проекти для підвищення конкурентоспроможності більш сталих біопалив другого та третього покоління.

Місячний Економічний Моніторинг України

Політика: В Україні знижується рівень демократії

5 липня, експерти Freedom House представили спеціальний звіт по Україні під назвою "Б'ючи на сполох - раунд 2: на захист демократії в Україні". Така назва звіту вказує про продовження занепаду демократії в Україні, наголос на якому був зроблений у звіті за 2011 рік. Більшість порушених у минулому році проблемних питань, залишились у силі, тоді як у сферах вибіркового переслідування лідерів опозиції та корупції ситуація значно погіршилась. Основними загрозами для демократії в Україні залишаються такі: зосередження влади в руках виконавчої гілки, недемократичні місцеві вибори, зростання корупції, продовження переслідування лідерів опозиції; обмеження свободи засобів масової інформації.

Однак у липні засоби масової інформації зазнали додаткових обмежень з боку влади. Порушення кримінальних справ проти інтернет-видання LB.ua і телевізійного каналу TVi стали причиною відповідної заяви Міжнародної федерації журналістів та її регіональної філії, Європейської федерації журналістів, у якій вони вимагають від Президента України припинити ці переслідування. У відповідь на цю заяву Президент доручив генеральному прокурору Віктору Пшонці та голові Державної податкової служби Олександру Клименку перевірити законність кримінальних справ щодо згаданих ЗМІ.

Реальний сектор: Виробництво в обробній промисловості скоротилось в першому півріччі

Секторальні тенденції. Промислове виробництво в червні скоротилось на 1,4% дпр частково через меншу кількість робочих днів. Випуск в нафтопереробній галузі впав на 58,0% дпр, оскільки кілька нафтопереробних заводів надалі не працювали. Виробництво скоротилось в металургії та машинобудуванні внаслідок слабкого зовнішнього попиту, хоча виробництво чавуну і сталі зросло на 3,0% дпр. Зростання хімічної промисловості сповільнилось до 6,2% дпр, ймовірно, через більш раннє збирання врожаю цього року, що призвело до нижчого попиту на добрива. Проведення Євро-2012 в чотирьох українських містах підтримало зростання харчової промисловості (на 3,0% дпр). Виробництво і розподіл електроенергії, газу та води збільшилось на 6,6% дпр, найвірогідніше, через жарку погоду в червні, а також вищий експорт електроенергії.

Вплив Євро-2012 на роздрібний товарооборот та транспорт виявився, на жаль, незначним. Хоча зростання роздрібного товарообороту пришвидшився до 16,0% дпр в першій половині 2012 року, він, ймовірно, знизився в червні порівняно із травнем, якщо скорегувати його сезонність. Вплив на залізничні пасажирські перевезення також був незначним. Водночас обсяги будівельних робіт скоротились на 1,9% дпр через завершення будівельних проектів, які стосувались підготовки до чемпіонату Європи з футболу.

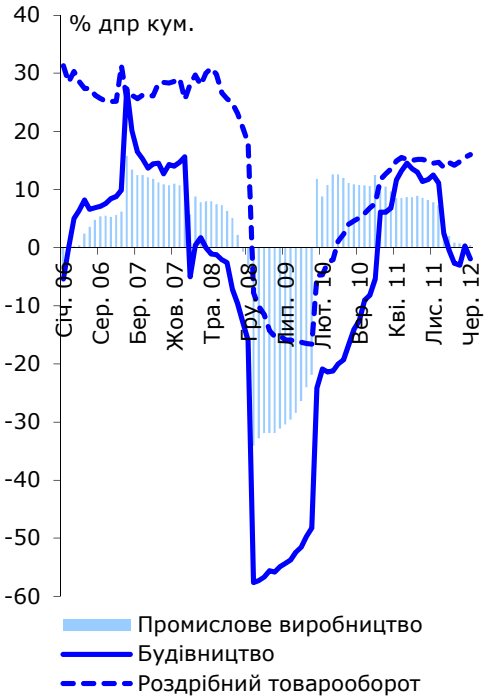
Зростання випуску в сільському господарстві пришвидшилось до 7,4% дпр в перші шість місяців року, оскільки збір врожаю почався на кілька тижнів раніше, ніж попереднього року. Зокрема до 1 липня площі зібраних зернових в понад три рази перевищували минулорічні. Водночас врожайність зернових була нижчою, ніж у 2011 році, що позначиться на сповільненні темпів зростання в секторі до кінця року.

Галузеві новини: Газпром підтримує закупку газу Україною

Енергетика. «Нафтогаз» на вимогу російського «Газпрому» погодився збільшити в 2012 році обсяг газу в підземних сховищах газу (ПСГ) на 8 млрд кубометрів. Вартість додаткових закупівель газу частково сплачена за рахунок авансової виплати «Газпромом» 2 млрд дол. США за транзит газу. «Газпромбанк»

Населення: 45,6 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 24%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 8%
Інвестиції/ВВП: 21%
Експорт: Росія 25%, ЄС 28%
Імпорт: Росія 22%, ЄС 35%

Тенденції реального сектору



Джерело: Держстат

Інститут економічних досліджень
та політичних консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
http://www.ier.com.ua

відкрив для «Нафтогазу» кредитну лінію у сумі 2 млрд дол. США. Готовність «Газпрому» підтримувати функціональність української газотранспортної системи (ГТС) свідчить про важливість України для експорту російського газу.

2 липня «Нафтогаз України» підписав Меморандум про взаєморозуміння з німецькою Ferrostaal щодо модернізації газових турбін та компресорів на станції Бар газопроводу «Союз». Газопровід «Союз» був побудований у 1975-78 роках. Він складається з 12 компресорних станцій, його проектна потужність становить 26 млрд кубометрів газу на рік. Очікується, що цей пілотний проект дасть старт повній модернізації української ГТС у співпраці з компаніями ЄС.

Вугільний сектор. 80% державних вугільних шахт є неприбутковими і вимагають значних субсидій з державного бюджету. Збільшення випуску вугілля (на 5% дпр за перше півріччя 2012 року) тільки збільшує залишки вугілля (на 25% дпр станом на 1 липня), що шахти не можуть продати через низький попит. Варіантом вирішення проблеми перевиробництва можуть бути програми заміщення газу вугіллям, початок впровадження яких очікується в 2013 році і які фінансуються кредитними лініями Китаю. Однак економічна доцільність таких змін залишається під питанням.

Сільське господарство. У зв'язку з несприятливими погодними умовами Гідрометеоцентр знизив прогноз врожаю до 43 млн т. Однак, очікується, що врожай зернових все ще буде достатнім для забезпечення попиту на внутрішньому ринку та експорту. Політики запевнюють, що немає потреби запроваджувати експортні квоти. Однак, досвід попередніх років свідчить про те, що експорт може бути обмежено, якщо зростання цін на світовому ринку буде тиснути на внутрішні ціни. Парламентські вибори, які відбудуться в жовтні, також можуть призвести до популістських рішень. Впровадження ж експортних обмежень призведе до подальшого погіршення інвестиційного клімату в аграрному секторі і спричинить втрати для економіки в цілому.

Зовнішній сектор: Дефіцит поточного рахунку досягнув 1,0 млрд дол. США

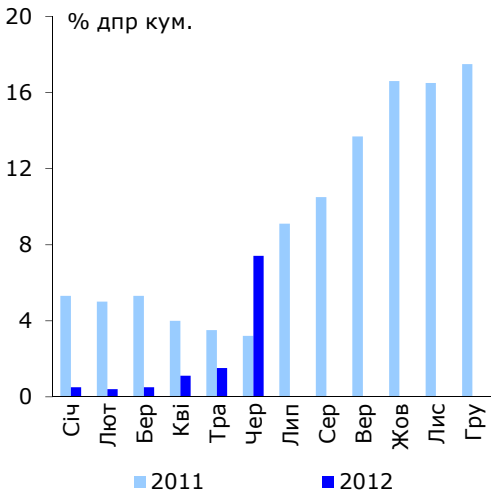
В червні дефіцит поточного рахунку збільшився до 1,0 млрд дол. США, оскільки чисті виплати доходів сягнули 0,4 млрд дол. США. Дефіцит торгівлі товарами дещо збільшився з 1,4 млрд дол. США з 1,3 млрд дол. США в травні. Експорт товарів зменшився на 11,3% дпр до 5,5 млрд дол. США. Це відбулось через падіння експорту сталі та обвал експорту бензину, що був спричинений закриттям нафтопереробних заводів, що працювали на імпортній нафті. Експорт продукції металургії впав на 20,9% дпр. Експорт послуг зріс лише на 6,7% дпр через обмежений вплив чемпіонату з футболу ЄВРО-2012. Слабший внутрішній попит та завершення підготовки до ЄВРО-2012 призвело до сповільнення зростання імпорту товарів до 2,0% дпр в доларовому виразі.

Рахунок операцій з капіталом та фінансових операцій в червні був зведений з дефіцитом 0,5 млрд дол. США. Це відбулось переважно через виплату 1 млрд дол. США російському ВТБ та 0,5 млрд дол. США за єврооблігаціями. Чистий приток ПІІ збільшився до 0,5 млрд дол. США, а чистий відтік боргового капіталу з приватного сектору становив 0,4 млрд дол. США, оскільки банки та компанії змогли забезпечити зовнішнє фінансування. Приток по «торгових кредитах» обмежив дефіцит фінансового рахунку.

Фіскальна політика: Нові зміни до Податкового кодексу

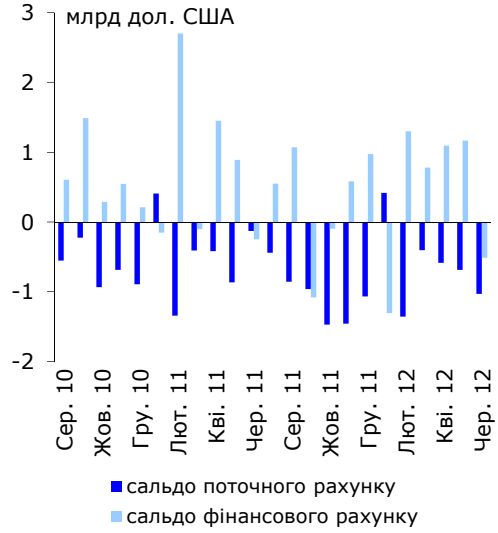
Зміни до Податкового кодексу. У липні Парламент ухвалив нові зміни до Податкового кодексу, які поки що не підписані Президентом. Зокрема, більшість регуляторних функцій Державної податкової служби (зокрема, затвердження плану-графіка проведення планових перевірок, а також встановлення порядку податкового обліку та процедур, пов'язаних з податковим контролем), були передані Міністерству фінансів.

Сільськогосподарське виробництво



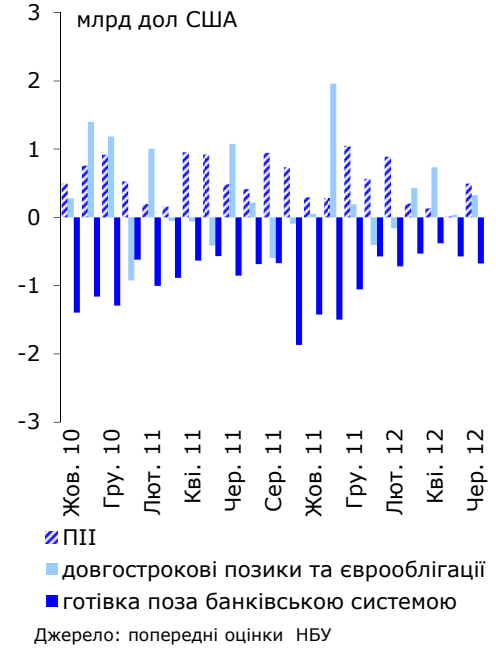
Джерело: Держстат

Платіжний баланс



Джерело: попередні оцінки НБУ

Вибрані показники рахунку фінансових операцій



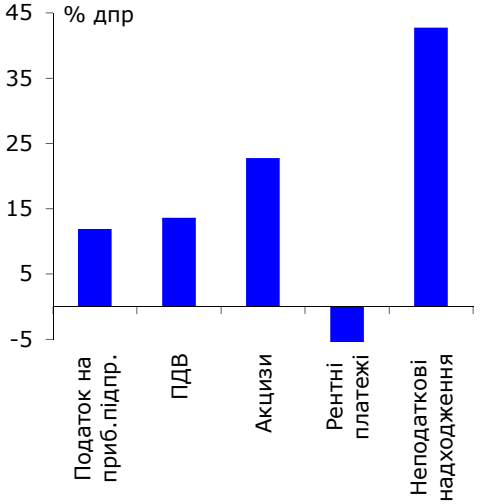
Джерело: попередні оцінки НБУ

Така централізація повноважень може посилити адміністративний тиск на бізнес.

Крім того, до ухвалених змін належить зниження ставки ПДФО на доходи від дивідендів, одержаних з іноземних джерел (з 15% до 5%). Також були запроваджені нові групи для платників податків, що сплачують єдиний податок (п'ята та шоста групи). Максимальний річний доход для платників цих груп було збільшено з 5 млн грн до 20 млн грн, а ставку оподаткування знизили з 21% від доходу до 10% (або до 7%, якщо суб'єкт підприємницької діяльності є платником ПДВ). Проте, вимоги щодо максимальної кількості працівників залишилися незмінними (відповідно 20 та 50 осіб). Також з 2013 року компанії з річним доходом, що враховується при визначенні об'єкта оподаткування, нижче ніж 10 млн грн, зможуть сплачувати щомісячні авансові платежі з ППП без обов'язкового подання квартальних декларацій (лише щорічні декларації). Проте, податкове адміністрування для платників ПДВ, що мають збитки за попередній рік, стало жорсткішим. Вони не матимуть права на отримання автоматичного відшкодування цього податку.

Виконання Державного бюджету. У першій половині 2012 року зростання доходів Державного бюджету (загальний і спеціальний фонд) пришвидшився до 16,9% дпр, незважаючи на сповільнення економічного зростання. Передусім, це пояснюється суттєвим збільшенням неподаткових надходжень у червні. Зокрема, прибуток НБУ, що перераховується до Державного бюджету, досяг 7,9 млрд грн, або 82,3% від річного плану. Водночас зростання податкових надходжень вдалося забезпечити частково за рахунок жорсткого податкового адміністрування. План доходів було виконано. Рівень виконання плану видатків Державного бюджету знизився до 92,1% від планового показника. Відбулось зростання дефіциту Державного бюджету в порівнянні з першими п'ятьма місяцями року (з 3,7 млрд грн до 6,7 млрд грн). Його було профінансовано за рахунок запозичень і надходжень від приватизації. Крім того, значна частина запозичень була спрямована на погашення старих боргів.

Зростання доходів загального фонду Державного бюджету у січні-червні 2012 року



Джерело: звіти Державного казначейства

Соціальна політика: Пенсійні виплати надалі зростають

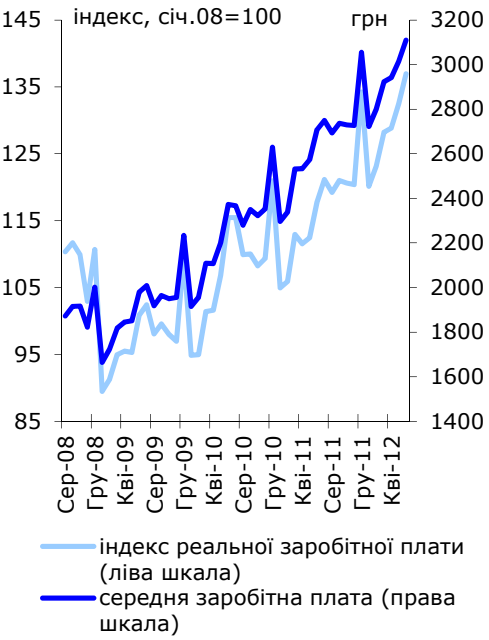
В першій половині 2012 року пенсійні виплати зросли на 6,9% дпр до 111,8 млрд грн. Їх було профінансовано за рахунок власних доходів Пенсійного фонду, а також суттєвого трансферту з Державного бюджету. Збільшення заробітних плат призвело до зростання власних доходів Фонду на 14,9% дпр, що дозволило уряду знизити бюджетне фінансування Фонду на 7% дпр. Це включає скорочення частини бюджетного трансферту, що спрямовується на покриття дефіциту, а також зменшення позик Казначейства. Водночас трансфер, який спрямовується на фінансування спеціальних пенсійних програм, зріс на 19,8% дпр. В цілому, трансфер з Державного бюджету Фонду залишився великим, хоча і знизився до 18,1% від сукупних видатків Державного бюджету (на 3,2 відсоткових пунктів нижче, ніж в такий період 2011 року).

Ринок праці: Сповільнилось зростання середньої заробітної плати

Менша кількість робочих днів, що частково пояснювалась перенесенням робочих днів у зв'язку із проведенням Євро-2012, призвело до зниження заробітних плат в багатьох секторах економіки в червні порівняно із травнем. Зростання середньої заробітної плати в червні насамперед пояснювався виплатою відпускних в сфері освіти та інших бюджетних секторах. Отже, цей вплив буде нівельовано в липні. В цілому, зростання середньої заробітної плати в червні сповільнилось до 14,8% дпр.

Середня заробітна плата становила 3109 грн, досягнувши 2,8 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Вищу, ніж середня, заробітну плату сплачували в промисловості, державному управлінні та фінансових послугах.

Середня заробітна плата



Джерело: Держстат

Монетарна політика: Падіння цін

В липні ІСЦ знизився на 0,2% дпр порівняно з падінням на 1,2% дпр в червні. Отже, ІСЦ падає три місяці поспіль. Значні запаси та падіння світових цін на харчові продукти (Індекс цін на харчові продукти ФАО впав на 14% дпр в червні) пояснюють падіння цін на продовольчі продукти на 3,0% дпр. Сповільнення економічної активності також обмежило тиск з боку попиту на інфляцію. Базова інфляція сповільнилась до 3,1% дпр в липні з 3,7% дпр в червні.

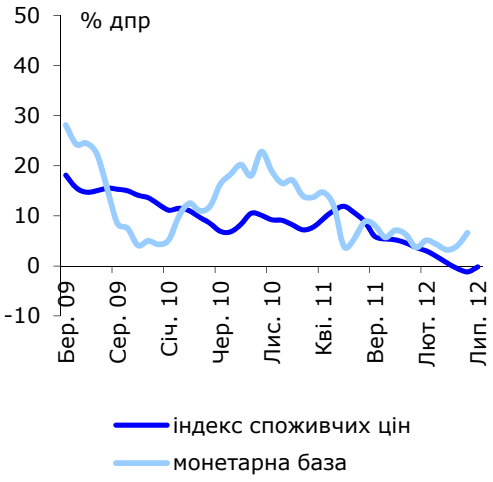
Ліквідність банків залишалась обмеженою в липні оскільки середня міжбанківська відсоткова ставка збільшилась до 16% річних з 15% річних в червні. Інтервенції НБУ вилучили 10 млрд грн ліквідності. Вплив інтервенцій частково компенсувався покупками ОВДП Національним банком та зменшенням коштів на Єдиному казначейському рахунку.

Фінансові ринки: Розміщення єврооблігацій на 2 млрд дол. США

Державний борг. У липні Міністерство фінансів розмістило п'ятирічні єврооблігації на суму 2,0 млрд дол. США з середньозваженою доходністю 9,25% річних. Це був перший випуск облігацій державної зовнішньої позики з червня 2011 року. 75% єврооблігацій були придбані інвесторами з США, Великобританії та континентальної Європи. Лід-менеджерами цього випуску стали JP Morgan, Morgan Stanley, Тройка Діалог і ВТБ Капітал. Обсяг розміщення перевищив запланований рівень і став найбільшим в українській історії запозичень. Водночас, це був найдорожчий ринковий випуск з 2003 року. Випуск єврооблігацій та інші запозичення в іноземній валюті покриють більшу частину річної потреби у запозиченнях. Це дозволить урядові профінансувати більшість запланованих видатків, проте значно підвищило валютні ризики.

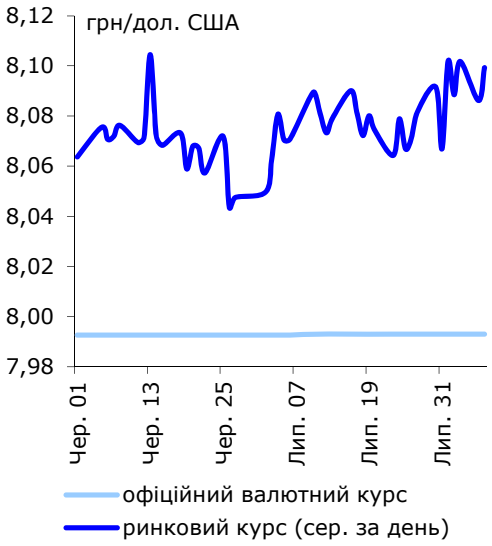
Обмінний курс. Обмінний курс залишався стабільним в липні: середньоденний обмінний курс гривні до дол. США надалі коливався в проміжку з 8,05-8,10 грн за дол. США. Однак НБУ був змушений підтримувати обмінний курс і чистий продаж іноземної валюти досягнув 1,2 млрд дол. США. Міжнародні резерви НБУ повернулись до рівня 30 млрд дол. США через випуск єврооблігацій.

Динаміка монетарної бази та індекса споживчих цін



Джерело: Держстат, НБУ

Обмінний курс



Джерело: НБУ

Економічні Тенденції		II 11	III 11	IV 11	I 12	Вер.	Жов.	Лис.	Грд.	Січ.	Лют.	Бер.	Квіт.	Тра.	Чер.	Лип.
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	3,2	13,7	17,5	0,5	13,7	16,6	16,5	17,5	0,5	0,4	0,5	1,1	1,5	7,4	…
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	8,7	8,6	7,3	0,9	8,6	8,2	7,8	7,3	2,0	2,0	0,9	0,7	0,7	0,4	…
Будівництво (реальне, кум.)	% дпр	14,5	11,4	11,1	-2,7	11,4	11,7	12,5	11,1	2,5	-0,5	-2,7	-3,0	0,3	-1,9	…
Роздрібний товарооборот (реальне, кум.)	% дпр	15,2	15,2	14,7	14,2	15,2	14,9	14,5	14,7	13,8	14,6	14,2	14,8	15,5	16,0	…
Середня заробітна плата	грн.	2605	2727	2837	2923	2737	2729	2727	3054	2722	2799	2923	2942	3015	3109	…
ІСЦ	% дпр	11,9	5,9	4,6	1,9	5,9	5,4	5,2	4,6	3,7	3,0	1,9	0,6	-0,5	-1,2	-0,2
ІВЦ	% дпр	20,0	21,3	14,2	6,5	21,3	16,3	17,3	14,2	11,8	7,5	6,5	6,9	4,3	4,5	1,4
Експорт (дол. США, кум.)*	% дпр	39,3	26,8	21,8	5,3	26,8	23,8	21,9	21,8	14,4	10,1	5,3	4,8	5,8	2,6	…
Імпорт (дол. США, кум.)*	% дпр	51,0	30,9	21,9	3,5	30,9	27,0	24,4	21,9	6,6	5,9	3,5	6,3	7,3	6,4	…
Баланс торгівлі товарами (кум.)	млрд. дол. США	-5,4	-9,3	-13,8	-2,9	-9,3	-11,1	-12,5	-13,8	-0,1	-1,9	-2,9	-4,3	-5,6	-6,9	…
Поточний рахунок, на кінець періоду*	млрд. дол. США	-2,9	-5,0	-9,0	-1,3	-5,0	-6,5	-7,9	-9,0	0,4	-0,9	-1,3	-1,9	-2,6	-3,6	…
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	37,6	35,0	31,8	31,1	35,0	34,3	32,4	31,8	31,4	31,0	31,1	31,7	30,8	29,3	30,1
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	3,9	8,1	6,3	4,3	8,1	5,7	7,1	6,3	3,7	5,1	4,3	3,2	4,0	6,6	…
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.**	% річних	13,6	14,8	18,4	15,5	15,6	18,7	19,0	17,5	15,7	15,4	15,4	14,6	14,7	17,7	…
Обмінний курс(міжбанківський), середній	дол. США	7,98	7,99	8,01	8,02	8,00	8,01	8,01	8,02	8,03	8,02	8,02	8,03	8,05	8,07	8,08
Обмінний курс(офіційний), середній	дол. США	7,97	7,97	7,98	7,99	7,97	7,97	7,98	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99
Обмінний курс, середній	євро	11,48	11,27	10,76	10,46	11,03	10,91	10,84	10,54	10,30	10,54	10,53	10,51	10,27	10,01	9,83

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки,
* Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: НБУ, попередні дані)
квартальні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)
** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)

Основні Економічні Показники		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Номінальний ВВП	млрд. грн.	170,1	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	544,2	720,7	948,1	914,7	1095	1316,6
Номінальний ВВП	млрд. дол. США	31,3	38,0	42,4	50,1	64,9	86,2	107,8	142,7	179,9	117,4	136,4	165,2
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,3	7,9	2,1	-14,8	4,1	5,2
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1	6,2	10,2	-3,1	-21,9	11,2	7,3
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,7	-0,1	0,4	-5,2	17,5	0,1	-1,0	17,5
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5	9,1	12,8	25,2	15,9	9,4	8,0
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6	16,6	22,3	12,3	9,1	4,6
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	20,9	8,6	3,1	7,6	20,5	16,7	9,6	19,5	35,5	6,5	20,9	19,0
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	20,8	0,9	5,7	11,1	24,1	9,5	14,1	23,3	23,0	14,3	18,7	14,2
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	17,9	9,5	10,7	24,0	42,6	7,5	13,2	27,5	33,8	-36,7	27,1	28,2
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4	22,0	35,5	38,6	-43,1	29,3	33,8
Поточний рахунок	млрд. дол. США	1,5	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5	-1,6	-5,3	-12,9	-1,9	-2,9	-9,3
Поточний рахунок	% ВВП	4,7	3,7	7,6	5,9	10,6	2,9	-1,5	-3,7	-7,2	-1,7	-1,7	-5,6
Чисті прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5	5,3	9,2	9,9	4,5	5,7	6,6
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	1,5	3,1	4,4	6,9	9,7	19,4	22,4	32,5	31,5	26,5	36,7	31,8
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,0	-1,9	-0,7	-1,1	-1,5	-2,4	-6,0	-1,8
Загальний державний борг	% ВВП	45,3	36,5	33,5	29,0	24,7	17,7	14,8	12,5	19,9	33,0	39,9	36,0
Зовн. державний борг (загальний)	% ВВП	33,0	26,3	24,1	21,4	18,6	13,4	11,7	9,8	15,0	21,5	25,6	22,8
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9	17,5	46,0	31,5	4,4	15,8	6,3
Обмінний курс, середній	дол. США	5,4	5,4	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	5,3	7,8	7,9	8,0
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	7,7	8,0	8,0	8,0
Обмінний курс, середній	євро	5,0	4,8	5,0	6,0	6,6	6,4	6,3	6,9	7,7	10,9	10,5	11,1
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	5,1	4,7	5,5	6,7	7,2	6,0	6,7	7,4	10,9	11,7	10,6	10,5

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки
* "Мінус" означає дефіцит бюджету

Скорочення

дпк до попереднього кварталу
дпм до попереднього місяця
дпр до попереднього року
кум. кумулятивно

Квартальні тенденції

Національні рахунки		I 09	II 09	III 09	IV 09	I 10	II 10	III 10	IV 10	I 11	II 11	III 11	IV 11	I 12
ВВП	млрд. грн.	189,0	214,1	250,3	259,9	217,3	256,8	301,3	307,3	261,9	314,6	376,0	364,1	297,0
Реальний ВВП	% дпр	-19,6	-17,3	-15,7	-6,7	4,5	5,4	3,3	3,7	5,4	3,9	6,5	4,7	2,0
Споживання домогосподарств (реальне)	% дпр	-14,5	-14,5	-14,3	-16,2	0,2	6,8	7,8	12,8	13,8	15,3	17,8	12,8	9,8
Споживання сектору держ. управління (реальне)	% дпр	0,2	-1,6	-4,3	-3,7	3,8	-4,0	5,8	10,0	3,5	4,0	-10,5	-5,7	1,9
Валове нагромадж. осн. капіталу (реальний)	% дпр	-58,0	-55,9	-53,2	-33,7	-5,7	-3,2	9,5	10,5	2,1	5,2	11,0	16,9	7,6
Експорт тов/посл (реальний)	% дпр	-22,2	-34,1	-30,9	6,9	0,4	13,2	2,0	0,9	17,0	2,9	-2,2	-5,6	-6,8
Імпорт тов/посл (реальний)	% дпр	-37,4	-52,3	-47,6	-11,1	-6,2	17,2	20,2	13,2	37,2	23,1	12,0	3,3	-4,3
Сільське госп., мислив., ліс. госп. (реальна)*	% дпр	-1,1	3,4	2,2	-11,6	5,4	0,5	-3,2	0,9	5,4	2,0	17,4	28,9	0,5
Обробна пром. (реальна)*	% дпр	-33,7	-26,1	-25,6	6,5	10,9	10,1	7,6	7,6	13,3	8,9	10,2	2,2	0,2
Будівництво (реальна)*	% дпр	-54,2	-42,7	-43,6	-32,8	-7,7	-5,8	9,6	3,9	6,4	19,4	7,3	9,8	-3,1
Торгівля, ремонт (реальна)*	% дпр	-15,6	-15,7	-22,0	-16,4	6,1	9,6	10,1	4,7	8,9	2,8	6,8	5,8	5,5
Транспорт (реальна)*	% дпр	-13,4	-9,2	-5,7	-0,4	1,3	1,8	3,0	0,1	7,2	7,5	3,4	9,4	3,8
Платіжний баланс														
Сальдо рахунку поточних операцій	млрд. дол. США	-0,6	-0,2	-0,1	-0,9	0,0	0,5	-1,0	-2,5	-1,3	-1,4	-2,3	-4,0	-1,3
Сальдо рахунку поточних операцій	% від ВВП	-2,6	-0,6	-0,2	-2,7	-0,1	1,6	-2,6	-6,5	-4,1	-3,6	-4,8	-8,8	-3,5
Баланс товарів	млн. дол. США	-882	-622	-1396	-1407	-1236	-697	-2870	-3585	-3084	-2267	-3928	-4526	-2910
Баланс послуг	млн. дол. США	116	432	1256	550	930	1115	1536	823	1007	1227	1686	967	1088
Поточні трансферти	млн. дол. США	632	667	640	722	608	728	797	842	1039	878	988	803	672
Прямі іноземні інвестиції	млн. дол. США	883	1279	1210	1282	923	1196	1470	2170	882	2284	2100	1275	1657
Портфельні інвестиції	млн. дол. США	-350	-351	-2286	1428	-307	804	2532	1288	1163	1838	-938	-506	222
Валові золотовалютні резерви	млрд. дол. США	25,4	27,3	28,2	26,5	25,1	29,5	34,7	34,6	36,4	37,6	35,0	31,8	31,1
Ринковий обмінний курс, грн./дол. США	середнє	8,09	7,76	7,99	8,06	8,00	7,91	7,90	7,96	7,95	7,98	7,99	8,01	8,03
Офіційний обмінний курс, грн./дол. США	середнє	7,70	7,66	7,82	7,99	7,99	7,91	7,90	7,93	7,94	7,97	7,97	7,98	7,99
Бюджет														
Доходи зведеного бюджету	% від ВВП	35.9	30,6	25,5	36,0	30,9	30,4	23,3	32,3	32,2	29,7	29,0	30,6	33,2
Податок на доходи фіз. осіб	% від ВВП	5.3	5,3	4,4	4,7	4,9	4,8	4,4	4,8	4,9	4,8	4,1	4,7	5,0
Податок на прибуток підприємств	% від ВВП	4.0	3,3	3,7	3,6	4,3	3,0	3,4	4,2	4,4	4,5	3,6	4,4	4,8
Податок на додану вартість	% від ВВП	12.1	8,3	6,4	11,0	9,8	9,8	8,5	9,9	7,5	12,7	9,5	9,6	10,6
Акцизні збори	% від ВВП	2.0	2,3	2,5	2,6	2,4	3,0	2,5	2,6	2,1	3,0	2,7	2,4	2,7
Видатки зведеного бюджету	% від ВВП	35.4	36,6	29,6	34,5	33,0	38,7	30,3	37,6	32,3	32,8	26,5	35,6	33,3
Поточні видатки	% від ВВП	34.5	34,9	27,0	31,4	32,4	37,4	26,6	32,8	31,0	30,4	23,5	30,1	31,4
Капітальні видатки	% від ВВП	0.9	1,7	2,6	3,1	0,6	1,4	3,7	4,8	1,2	2,3	2,9	5,5	1,9
Дефіцит зведеного бюджету	% від ВВП	0.0	-6,2	-4,5	1,1	-2,0	-8,0	-7,5	-5,6	-0,3	-3,3	-3,8	-5,5	-0,2
Надходження від приватизації	% від ВВП	0.0	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,2	0,4	3,1	0,0	0,1	1,4
Ринок праці														
Середня зарплата (реальна)	% дпр	-11,7	-8,6	-10,7	-5,7	3,3	8,7	12,3	11,4	11,1	5,5	7,7	10,8	14,7
Доходи домогосподарств (реальні)	% дпр	-10,8	-6,9	-8,6	-7,6	3,7	11,8	11,0	14,7	7,8	1,9	7,3	7,7	13,9
Рівень безробіття (за методологією МОП)	% кум	9,5	9,1	8,6	8,8	9,0	8,5	8,1	8,1	8,7	8,2	7,8	7,9	8,4
Банківський сектор														
Грошовий агрегат М0	% дпр	33,9	22,8	11,5	1,5	5,4	9,9	17,4	16,5	15,7	11,5	8,6	6,3	4,7
Грошовий агрегат М2	% дпр	12,0	5,3	-1,4	-5,4	6,9	13,2	21,6	23,1	25,5	22,0	16,0	14,4	11,2
Вклади населення в нац. валюті	% дпр	-10,9	-16,1	-25,4	-8,5	7,1	20,1	38,6	41,4	43,3	26,0	16,7	12,3	14,4
Вклади населення в ін. валюті	% дпр	31,8	33,0	39,2	4,7	22,8	21,5	17,7	16,9	19,7	21,0	15,7	13,4	12,4
Кредити комерційних банків в нац. валюті	% дпр	27,6	27,8	25,2	16,9	13,6	8,3	6,0	11,2	16,0	18,5	21,1	21,0	17,4
Кредити комерційних банків в іноз. валюті	% дпр	70,8	48,7	32,4	-15,2	-13,7	-10,5	-13,2	-8,3	-2,1	0,9	-2,3	-4,2	-7,0
Довгострокові кредити комерційних банків	% дпр	50,8	37,3	29,9	-3,8	-3,9	-2,8	0,6	-0,5	5,0	6,3	5,3	2,9	-2,9
Довгострокові кредити комерційних банків	% від загальн.	69,9	68,2	67,3	68,1	68,5	68,9	67,5	66,3	67,2	66,6	64,4	62,9	61,5
Середня процентна ставка за кредитами в нац. валюті	% річних	26,2	19,1	17,5	19,8	17,3	15,0	13,0	15,0	13,1	13,5	14,1	18,4	15,5
Середня процентна ставка за кредитами в іноз. валюті	% річних	9,6	9,6	10,0	10,1	10,9	11,1	10,3	10,1	10,2	9,8	8,8	8,4	8,2

Джерела: Національний банк України, Державний комітет статистики, Державне казначейство, Міністерство фінансів, розрахунки ІЕД
* зміна доданої вартості

Застереження

Місячний Економічний Моніторинг України, розроблений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, має виключно інформаційний характер. Судження, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент опублікування та можуть бути змінені без попередження. Хоча ми доклали самих ґрунтовних зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. Копіювання без попереднього узгодження заборонено. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.